

**Jomfruland
nasjonalpark**

Nasjonalparkstyret

Møtedato: 23.03.20 pr. Skype
Saksnummer:
Saksbehandler: Morten Johannessen
Dato saksframlegg: 05.02.2019

Sak 2020/4: Utveksling av plantemateriale mellom Færder og Jomfruland nasjonalparker

Bakgrunn

Sandbakken på Jomfruland hadde tidligere landets sterkeste bestand av strandtorn, men den har gått sterkt tilbake - særlig de siste 20 årene. Strandtorn er oppført som sterkt truet på Norsk rødliste. I 2018 var det en stor, vital plante igjen på Sandbakken og en tilsvarende på Stråholmen. De andre var små eller mellomstore og var utsatte i tørken sommeren 2018. Noen år tidligere plantet Botanisk museum ut et større antall to-årige strandtorn nord for Øytangen brygge. Dem var det lite å se til og de få som levde vokste seint.

Nasjonalparken startet høsten 2018 et forsøk med utsåing i tilrettelagte kasser og såbed, noe som så langt ser lovende ut. Pr. august 2019 var det 76 en-somrige spirer av strandtorn, jf. rapport fra Telemark botaniske forening. Tiltak for strandtorn er for øvrig anbefalt i skjøtelsesplanforslag fra NINA og ligger i tiltaksoversikten i forvaltningsplanen.

Det var tidligere en del strandtorn i Færder nasjonalpark, men også der har den gått sterkt tilbake.

På Øytangen på Jomfruland var det tidligere kammarimjelle i sandtørrengene som blir beitet. Også den er oppført som sterkt truet på Norsk rødliste. Den er ikke registrert på mange år (siste registrering er fra 1979) og har antakelig gått ut. Også tiltak for kammarimjelle ligger i tiltaksoversikten i forvaltningsplanen.

I Færder nasjonalpark, på Østre Bolærne er det en relativt god bestand med kammarimjelle. Biofokus anbefaler i en plan for Eineren i Larvik (2014) utsåing av frø fra kammarimjelle etter rydding som mulig metode for å forsterke eller reetablere bestander.

Utteksling

Planen er å flytte noen av spirene av strandtorn fra Jomfruland til egnet sted i Færder for å styrke bestanden der og gi større genetisk variasjon, samt å hente frø av kammarimjelle fra Færder for utsåing på Øytangen på Jomfruland. Det vil bli tatt ut en mindre andel frø, i størrelsesorden 20 prosent. Vi legger opp til at Statens naturoppsyn tar ut frøene når de er modne i august/september.

Parallelt med dette vil det bli åpnet seks partier i marehalmen på dynekanten på Sandbakken for ytterligere utsåing av strandtorn.

En kuriositet er at kammarimjelle er en ettårig halvsnylter som er knyttet til liguster, bjørnebær og kløverarter. Det er både liguster og bjørnebær på Øytangen. Det er mer

usikkert når det gjelder kløver, men det er rødkløver og skogkløver på Sandbakken som eventuelt kan flyttes til Øytangen på forsommeren. Før det bør det øverste jordlaget åpnes opp litt manuelt. Det samme gjelder der det skal sås inntil bjørnebær og liguster på høsten. Det at kammarimjelle er knyttet til spesielle vertsplanter og ikke minst at den er ettårig, gjør det usikkert om utsåingen vil bli vellykket og må derfor ses på som et forsøk. Det er sannsynlig at kammarimjelle blir beitet av storfe og sau, og det bør derfor settes opp enkle gjerdet rundt. Områdene vil være små – ca. 1 x 1 meter. Antakelig vil inngjerdingen kreve manuell slått på ettersommeren for å holde annen vegetasjon nede.

Tillatelse

Både strandtorn og kammarimjelle er underlagt spesielt fredningsvern. Færder og Jomfruland nasjonalparker har 21.01.20 sendt felles søknad til Miljødirektoratet om tillatelse etter fredningsreglene. Svar er foreløpig ikke mottatt.

Når det gjelder forholdet til verneforskriften, kreves det ikke tillatelse da dette er et skjøtselstiltak jf. § 13.

Innstilling

Styret slutter seg til plan om utveksling av strandtorn og kammarimjelle mellom Færder og Jomfruland nasjonalparker.

Vedtak

Styret slutter seg til plan om utveksling av strandtorn og kammarimjelle mellom Færder og Jomfruland nasjonalparker.

Vedlegg: Bilder og kart nedenfor

Vital strandtorn på Sandbakken

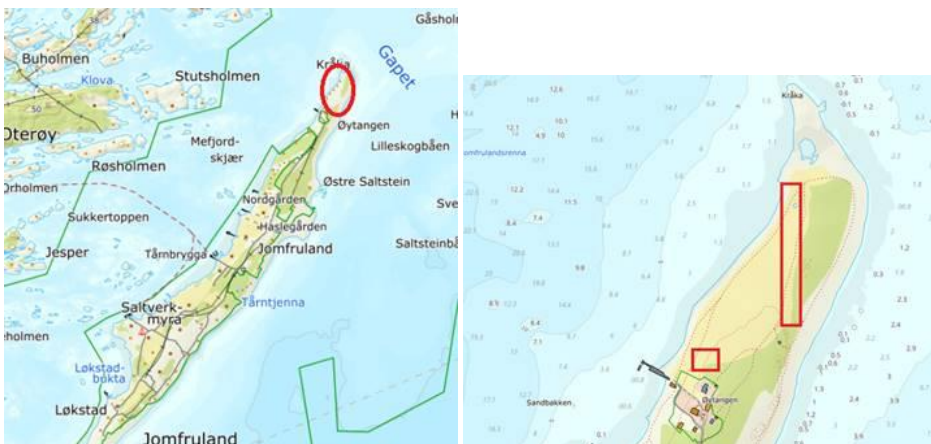
Spirer av strandtorn 2019

Kammarimjelle, Danmark

Bestand av kammarimjelle på Østre Bolærne

Planlagt utsåingsområde for kammarimjelle på Øytangen